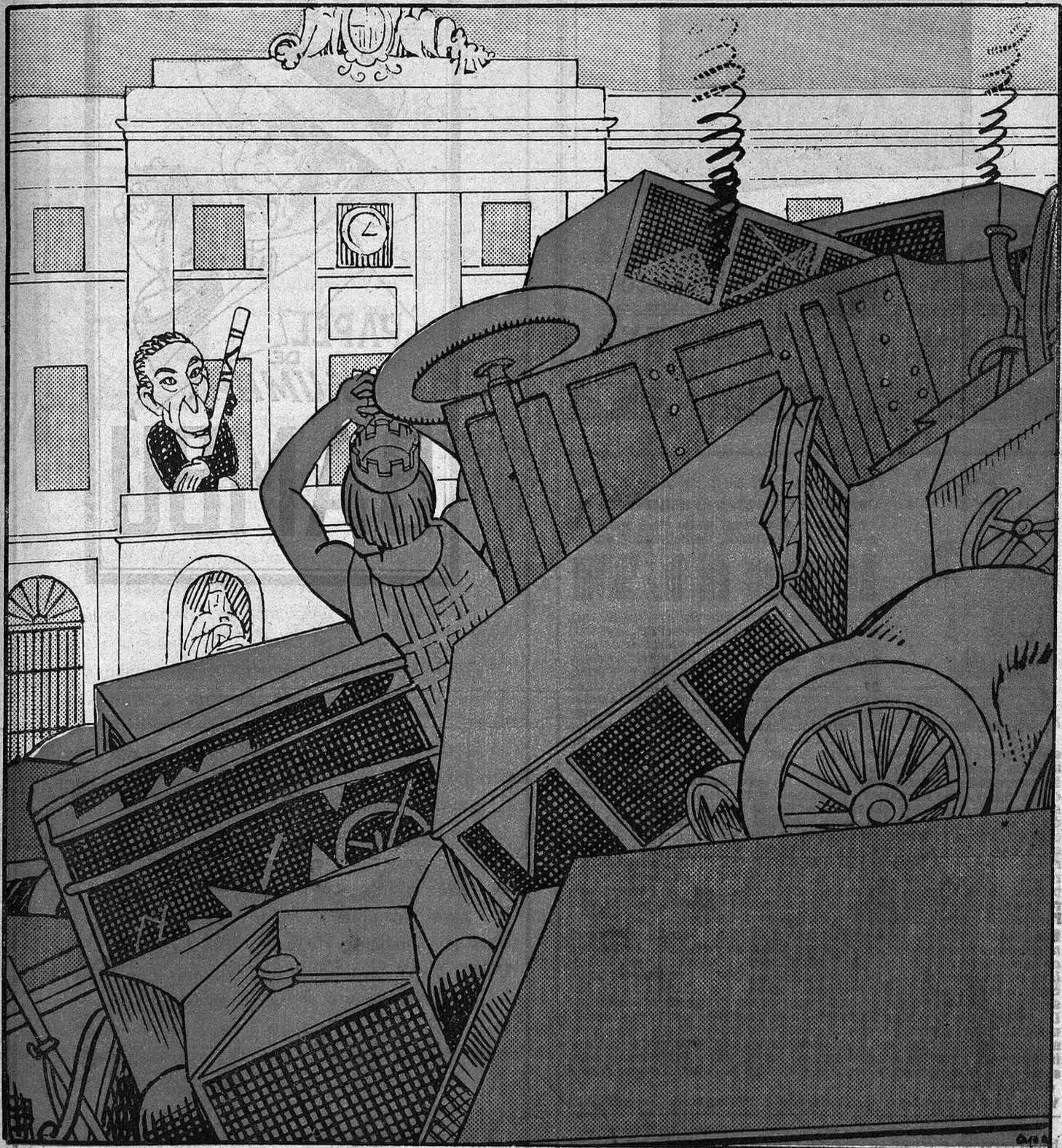

PURTENECÉ A LA BIBLIOTECA
DEL
ATENED BARCELONE

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

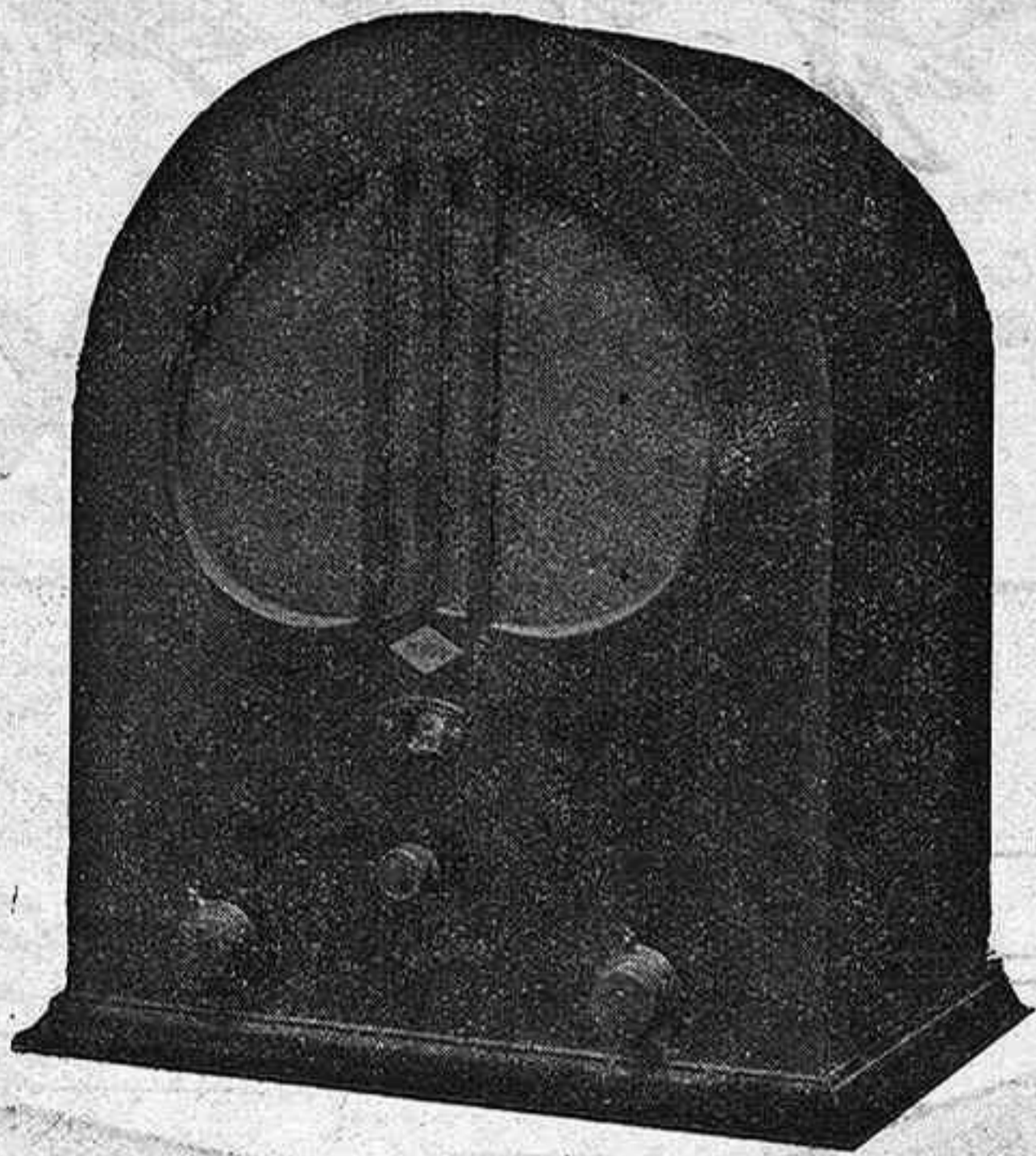

La qüestió dels taxis

—Senyor batlle, digueu-li al senyor Vàchier que ens estimarem més que faci rodar els automòbils que no pas que ens faci rodar el cap.

Receptor RADIO CLIMO

enxufable al corrent, sense antena

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 :: Telèfon 23058

PREU: 400 PESSETES

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sortir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOLVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluxos*, etc.; de la dona, però cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Solvré. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariada), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, però cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Solvré, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poca emps, totes les úlceres, llagues, grans, floriscos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, però crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potenciades* del Dr. Solvré. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sòkatarq, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

Les vagues dels dilluns

EM tornat a sentir "la cançó del dilluns". Hem tornat a sentir les veus misterioses que van dient a cau d'orella, per cafès i bars, restaurants i reunions públiques, que el dilluns hi haurà la vaga general... La gent comença a sentir la frisança d'aquestes vagues que s'anuncien sempre i que un dia o altre es realitzen, evidentment. Llavors els que cada di-

jous o divendres adverteixen el perill de la vaga general diuen amb un aïret de suficiència:

—Ho veuen, com tenia raó? Si les meves confidències eren justes?

En això, com els que anuncien guerres, crisis governamentals, malalties i conferències internacionals, no s'erren. Fatalment, un dia o altre, aquestes catàstrofes arriben. Els fets sagnants de Bilbao i la processó de sublevacions més o menys espectaculars ocorregudes a diverses parts de la península han posat Barcelona en el ritme de la mateixa melodia. La vaga general. Per què? I amb quin motiu? S'ignora el motiu o se'n donen massa. La tasca de la República, els fets socials, els sense feina, la repartició de terres, etc., etc... El fet és que s'anuncia la vaga general i que els esperits pusillànimes hi creuen. Ja existeix el tipus de ciutadà que va dient per ací:

—La setmana que ve, si és que no hi ha vaga general...

I, naturalment, el rumor va adquirint tanta tonalitat que el diumenge a la nit, quan els ciutadans se'n van a dormir ja creuen que a l'endemà, quan es llevin, trobaran la ciutat sense tramvies, sense pa i sense feina.

Barcelona ha estat el marc de moltes vagues generals, d'unes vagues generals tan magnífiques i espectaculars, que un bon amic nostre advertia que les vagues de Barcelona eren de primera qualitat i que, posades en un programa de l'agència Cook, farien de molt bon veure al costat del Papa Mosques de Burgos, la tomba dels amants de Terol, l'horta valenciana i els molins de la Mancha. Les

vagues generals de Barcelona es recorden com a coses famoses i vistoses. Es pot calcular l'edat de les revistes l'En Bayés o de les coristes del Liceu per les vagues generals que hagin vist:

—Jo recordo—pot dir una—la de l'any 06, la de l'any 09, la de l'any 12, la de l'any 17, i a iniciar l'any 19, les moltes de l'any 19, les moltes de l'any 20, 21, 22 i, saltant els anys de la Dictadura, les moltes de l'any 31...

Però en els anys de la Dictadura no va haver-hi cap vaga general? Es cert: cap ni una. Ni per protestar de la pèrdua de les llibertats polítiques en la matinada de 1923, ni per protestar de l'empresonament dels caps polítics que tingueren el valor de protestar de la Dictadura en la famosa nit de Sant Joan, ni per protestar de la rebaixa de jornals de Barcelona, ni per protestar dels 25.000 morts que quedaren en la retirada vergonyant i humiliant de Xauen, ni per protestar de la deportació d'obriers que en el temps de l'Exposició es negaren a treballar per preus irrisoris i miserables, ni per protestar dels afusellaments de Vera del Bidasoa, ni pels de les Drassanes, ni per protestar de la deportació de Francesc Macià, ni per protestar de l'afusellament de Galà i de García Hernández, ni per protestar de l'emprèstit Morgan, que sotmetia el país a una potència estrangera... I és curiós que, havent-hi tantes coses per protestar d'una manera enèrgica i viva, els sectors del proletariat no sentissin la necessitat que tenen ara, cada dos per tres, de fer una demostració de la seva força i de llur organització. ¿Per què no protestaren d'una manera espectacular en aquells moments en què la seguretat personal estava en perill? No ho entenc pas. Llavors hauria estat digne de protestar. O és que només protesten, aquesta gent, quan es senten forts davant d'un estat de llibertat. Perquè no s'hi val, a jugar amb la llibertat.

Barcelona, que és una ciutat viva, magnífica, rica en inquietuds i desitjosa de donar al país el ritme de cada progrés i de cada vindicació política i social, no pot permetre ni pot consentir, per la seva història i per la seva tradició, ésser cridanera només que quan li en deixin ésser. Això no és noble. Cal ésser-ne en tot moment. O en tot cas, de voler aprofitar les circumstàncies especials de la llibertat, convertir-se, dins de l'articulació del país, en una província més que només es belluga quan li mouen el dit de la capital estant.

I és lamentable que qui pot ésser cap de casa es conformi d'ésser comparsa de fira i de funció.

FRANCESC MADRID

Variacions periodístiques

Alguns senyors Canons, dels més retrògrads del país, és amb més nerviositat que obren cada dia "La Vanguardia". Observen amb angúnia que, d'ençà que el vell Godó és mort, el seu diari es torna de dia en dia més liberal i més catalanista.

En canvi, és amb angúnia creixent que els catalanistes de tota la vida obren "La Veu de Catalunya". I és que el diari d'En Cambó és cada dia més cavernari i més espanyolista. Sent tot l'enyorament de l'Espanya monàrquica, amb els seus generals, protectors de bisbes i plutòcrates.

Hom espera que un dia "La Vanguardia", definitivament catalanitzada, sortirà totalment escrita en català, i que "La Veu", en canvi, serà redactada en espanyol, en aquell espanyol tan deliciós de Barcelona.

Una proposició

Hom diu que en una de les vinents diputacions de la Generalitat serà presentada una proposició demanant que els diputats es donin uns als altres el tractament de "germà".

Signaran la proposició, naturalment, el "germà" Gassol i el "germà" Bo-fill.

Tot anomenant-se germans, seguiran, però, procurant de treure's uns als altres els fetges.

Una altra proposició

Hom diu també que serà proposat de regalar al senyor Pujol i Font un rellotge que vagi a l'hora, per evitar-li de fer planxes.

Hom diu, però, que serà preferible, per arribar a aquest resultat, d'anomenar-lo, a base del seu silenci, el "jabali" honorari del Parlament català.

Un present delicat

El cas, rigorosament cert, va esdevenir-se en un dels nostres més rancis casals aristocràtics.

Feia ja temps que la pubilla es de-candia visiblement... No la distreia res... Diversos símptomes alarmants es presentaren.

La confessió arribà amb els detalls necessaris... Era la quinta... Havien fet tard, doncs, pel remei...

La mare posà el crit al cel:

—Qui no li feia dir-ho abans?... Però, era de témer... Tant d'esport, tant de xarleston, tant de beneficència...

Però bé calia evitar l'escàndol! La *malalta* fou portada al camp. Van passar uns mesos, i, pel seu sant, la noia tornà a Barcelona, un xic més prima, però amb més colors.

Hom va fer una gran festa. Es van rebre mil felicitacions, mil obsequis. Damunt el piano de cua s'arreglaven els presents i les flors. Començaren a desempaquetar: una estilogràfica, una cartera, un estoig de manicura, un flascó d'essència, un "devocionari" del director espiritual (S. J.)...

Ja els creien acabats tots, quan algú descobrí un darrer paquet. Era una capseta rodona, preciosa, lligada amb una cinta de seda. Van obrir-la en mig d'una gran curiositat. L'objecte, sens dubte exquisit, estava recobert d'una mica de cotó fluix de color de rosa.

—Estic segura que és una medalleta de "Sor Gertrudis" — va fer una veu.

Hom acabà de descobrir el delicat present... Un crit, uns riures sufocats... Totes les dames i damiselles es ruboritzaren. Era un estre de poc preu, però d'indubtable utilitat, que hom pot adquirir en capses de mitja dotzena a les farmàcies.

L'estupor i la indignació foren generals... Tanmateix, el consell era allí present, amistós, expressiu:

—Si mai torneu a caure, senyoreta, no aneu desprevinguda.

Un discurs...

En el seu discurs de Madrid, el senyor Ventosa—Vvventosa, que li diu Toresqui, el locutor més barbàric i cridaner del món — ha dit que "Maura no pot atraure les classes conservadores, puix que tant el senyor Maura com el senyor Alcalà Zamora tenen molta responsabilitat de l'ocorregut a Espanya".

I què ha ocorregut a Espanya?

Doncs que s'ha implantat la República, i els vells cacics, els burgesos

egoistes i sentenciosos de la Lliga, resten condemnats a l'ostracisme ..

A. M. D. G.

...i un comentari

Després, a les planes de "La Veu", Pla haurà parlat, naturalment, del discurs d'En "Ventosa".

No cal llegir-ho. L'única cosa variable, en els articles de Pla, són les esmenes que els correctors es veuen forçats a fer-hi.

L'article, si fa no fa, devia començar així:

"Un discurs d'En Ventosa és, indiscutiblement, una de les coses més sòlides que es poden donar en aquest món..."

Feu-vos-en càrrec... L'amo paga, i cal complir.

Torrefacció

Amb motiu de la llei sobre secularització dels cementiris, Samblancat es mostrà, a les Corts, un decidit partidari de la cremació.

Mentrestant, dos diputats comentaven el seu discurs:

—Que no passi defici — deia l'un d'ells —, que no passi defici: bé prou cremarà a l'infern...

La colla de l'arròs

La Dreta Liberal Republicana (?), que té per cabdill el senyor Solà Canyissares, fa tots els possibles per a ésser continuadora de la celeberrima i barcelonina *Colla de l'arròs*, d'un marcat regust vuitcentista i de cara a les possibilitats caciquistes.

Ha organitzat una tanda de conferències per tal d'orientar i definir-se, i entre les valuoses adquisicions que ha fet d'homes nous de trinca i de prestigi, hi figura l'abnegat i conseqüent Noel Llopis, el qual, sense enrojolar-se el rostre amb el color de la vergonya, que només pot obtenir-se naturalment, parlarà de República amb la mateixa convicció que quan treballava per a erigir el Palau Reial de Pedralbes, organitzava homenatges a Martínez Anido i feia de lacai de la Dictadura.

L'alegria que passa... o el pallaso d'enguany

ELS VIUS CONTRA ELS MORTS

Aquesta setmana el glossari semblarà de Tots Sants. Aquesta setmana el glossari tindrà un to de funerària que a molts no els farà cap gràcia. Però que consti que si fem aquest to, no és pas per gust, sinó per força. Les circumstàncies així ho volen, i quan les circumstàncies volen una cosa, s'ha d'obeir. No ens podem pas rebel·lar contra les circumstàncies, que són una cosa molt forta.

Però si no ens podem rebel·lar, podem — en canvi — donar una explicació del perquè d'aquest glossari. Aquest glossari parlarà de morts i de cementiris. Tal com sona, senyors, de morts i de cementiris. Sembla que d'això se n'hauria de parlar al novembre, que és quan el protocol ho mana. Però al gener, quan el gener ja insinua l'ampliarialla carnavalesca del febrer, és cosa estranya.

I, no obstant, és així. I com que és així, ens hem de resignar.

Aquesta setmana passada, al Parlament, no s'han ocupat d'altra cosa que de morts i cementiris. Aquesta setmana passada el Parlament devia semblar el quart acte del Tenorio. I no diem que tots els diputats es sentissin Tenorios, però comparses del drama zorrillesc sí que se'n deuen sentir. I alguns, més porucs que altres, en anar-se'n a dormir, deuen haver mirat sota el llit, per si s'hi havia amagat algun mort.

Aquesta setmana passada, amb els fúnebres debats parlamentaris, hem pogut dir que els diputats ens havien carregat el mort. Ens l'havien carregat a pesar que hi ha qui es fum del mort i del qui el vetlla.

Això dels morts, dels morts al cementiri, preocupa molt als vius. Sobretot als vius que viuen dels morts, als vius que sense els morts no tindrien ofici ni benefici. I en aquesta qüestió el de menys és l'ofici: ço que interessa és el benefici.

Cementiri catòlic, que és el que fins ara ha tingut més èxit. Cementiri civil, que fins ara ha servit per alguna manifestació escadussera dels no conformistes, dels inquietos, dels intranquils, dels descontents. Crematori, cosa exòtica i terrible que sols de pensar-hi fa posar la carn de gallina.

Això del crematori ha fet molt poca

gràcia als catòlics. Els catòlics troben immoral cremar els morts. Però no trobaven immoral, en temps de la inquisició — temps que alguns ressuscitarien de bona gana —, cremar els vius. Altrament, nosaltres també tenim dret a dir-hi la nostra. I la nostra és que estem pel crematori, que és una manera de suprimir ço que els poetes en diuen la ciutat dels morts per tal que pugui ésser més gran la ciutat dels vius.

VIRAI

Erudició

En un casinet de barriada on s'hi fa, més o menys vergonyosament, republicanisme de dretes. Discuteixen tres propagandistes incipients.

Diu un d'ells:

—En temps dels reis catòlics, quan els de la Univesitat de Cervera digueren aquella bestiesa: "Lejos de nosotros la funesta mania de pensar..."

—No, home —diu l'altre—; això ho digueren en temps d'Isabel II.

—Es clar! — resumeix el tercer — Era en temps d'Isabel II, quan Hernan Cortés descobria l'Amèrica.

Els socis del casinet es quedaren tots admirats: quins savis tenien a casa!

A contraclaror

LA FI D'UN SACRIFICI

Entre les maneres clàssiques d'esdevenir empresari de teatre, n'hi ha tres, quan menys, d'infalibles per anar de cucurulla a la primera ensopegada i de corcoll a les acaballes. Primera, la de qui fa empresa per la seducció d'una actriu bonica; cas d'engrescament passional que dura fins la minva de la lluna de mel de purpurina. Segona, la del comediant que es posa a fer d'empresari amb el mateix encert que el taverner que s'embriaga amb el vi que ven. Tercera, la del conegut "cavall blanc", home d'afers i d'aventures crematístiques que es deixa entabanar en un jeroglífic d'"obres de pet", taunts per cent, "cerals", "parets" i una mala fi de combinacions que no hi ha Déu qui les entengui.

Després, vénen els homes experts, de l'ofici, que saben on van i que tracten el negoci teatral com un firal de bestiar o com una casa de meuques

I per acabar de completar el quadro, en bé de la moral artística, de la cultura popular i de l'expandiment del teatre, hi ha els empresaris normals, una agulla en un paller, i els sacrificats volenterosos. D'aquests sacrificats — "lliri entre cards", com diria Au-

—Saps que penso que a aquest pas acabarem anant a peu...
— O al cementiri en cotxe... de cavalls.

Robert

sias Marc—es destaca amb llum pròpia el senyor Canals, empresari de teatre català a "Novetats". Ens diuen que digué el senyor Canals, en una conferència per "ràdio", que es retirava decebut i malcontent després de setze o disset anys de sacrificar-se pel teatre català. Em sembla que el senyor Canals ha deixat escapar massa la corda del rellotge del temps. Tant-se-val! Sis o set anys de més no compten davant la certitud dels fets. "La felicitat no té dies ni nits", diu un proverbi xinès; i un cèlebre humorista català digué que li agradava tenir mal de queixal els diumenges, perquè així trobava les festes més llargues. Volia dir, tal vegada, el senyor Canals, que el seu sacrifici era més afectiu que no pas pecuniari, i aquest desinterès l'honora. Ell, més que ningú, sap les despeses i pèrdues que va ocasionar als senyors Fàbregas i Recasens la calaverada de voler fer teatre català. Malgrat d'això i quan dits senyors abandonaren la partida, el senyor Canals, en lloc d'esperuguir-se davant el catastròfic exemple, va enlairar amb les seves pròpies mans la bandera abandonada del teatre català i l'ha aguantada fins ara ben dreta i ben sola, cada dia més sola...

A l'hora de les justificacions, el senyor Canals sembla que vol recolzar la fi dels seus sacrificis en l'actitud hostil de certa part de la crítica. És el primer cas, i quan ja no hi ha res a fer, que un empresari atorgui impor-

tància a l'acció de la crítica. Males llengües diran, diuen o han dit, que molts crítics que censuren són precisament autors que no han pogut aconseguir que s'estrenessin les obres llurs; però, en aquest pla de maledicència, no manca qui assegurà el fet o el propòsit d'enxufar interessos o vanitats que evitin els atacs o neutralitzin les crítiques adverses per llei d'agraïment o per lligams de relació.

Diguin el que vulguin els amargats, els llepafils i els inconformistes de mena, nosaltres fem acatament als sacrificis del senyor Canals, i si bé el nostre optimisme ens fa creure que a la primera avinentesa favorable el senyor Canals seguirà sacrificant-se, no volem estar-nos de dir que l'empresari de teatre català del "Novetats" ha sacrificat, per impuls propi o suggestió d'altri, interessos i possibilitats vitals de la nostra escena nacional.

L'empresa que fins ara ha funcionat al "Novetats" amb el caràcter oficial—perdoneu el joc de paraules—ha volgut donar un to especial i determinat a la seva gestió, i aquest to ha estat d'una ridiculesa i d'una banalitat sense precedents. Hom ha volgut prescindir de tota transcen-

dència i vivacitat, i en les hores greus que estem vivint se'ns ha condemnat, des de l'escena de "Novetats" i llevat d'alguna excepció, a teatre d'aigua amb sucre, de merenga i mató, de "fait divers" d'una cursi revista de modes.

A més, s'ha persistit en el culpable propòsit de fer desconèixer a la nostra generació les obres de les grans figures del nostre teatre, i Guimerà, Iglésies i Rusiñol han estat bandejats com indignes d'emocionar el públic d'avui, per tal de justificar, potser, els qualificatius de mediocres i de primitius que gosen aplicar-los, a l'ombra d'una deslleial política del silenci, uns pseudointellectuals que fan punta al coixí o que es capbussen en les aigües d'un brollador.

L'empresari del Teatre Novetats ha acabat de sacrificar-se en el just moment que el públic s'havia girat ja d'espatlles. Aquest fet, el darrer, és alligador i obre el cor a l'esperança.

FRANCESC CURET

Un homenatge...

Ens diuen que els Estats Units volen fer ciutadans americans el nostre batlle senyor Aguadé i el seu germà Artemi, per tal de posar-los al cap dels abstencionistes que practiquen la llei seca.

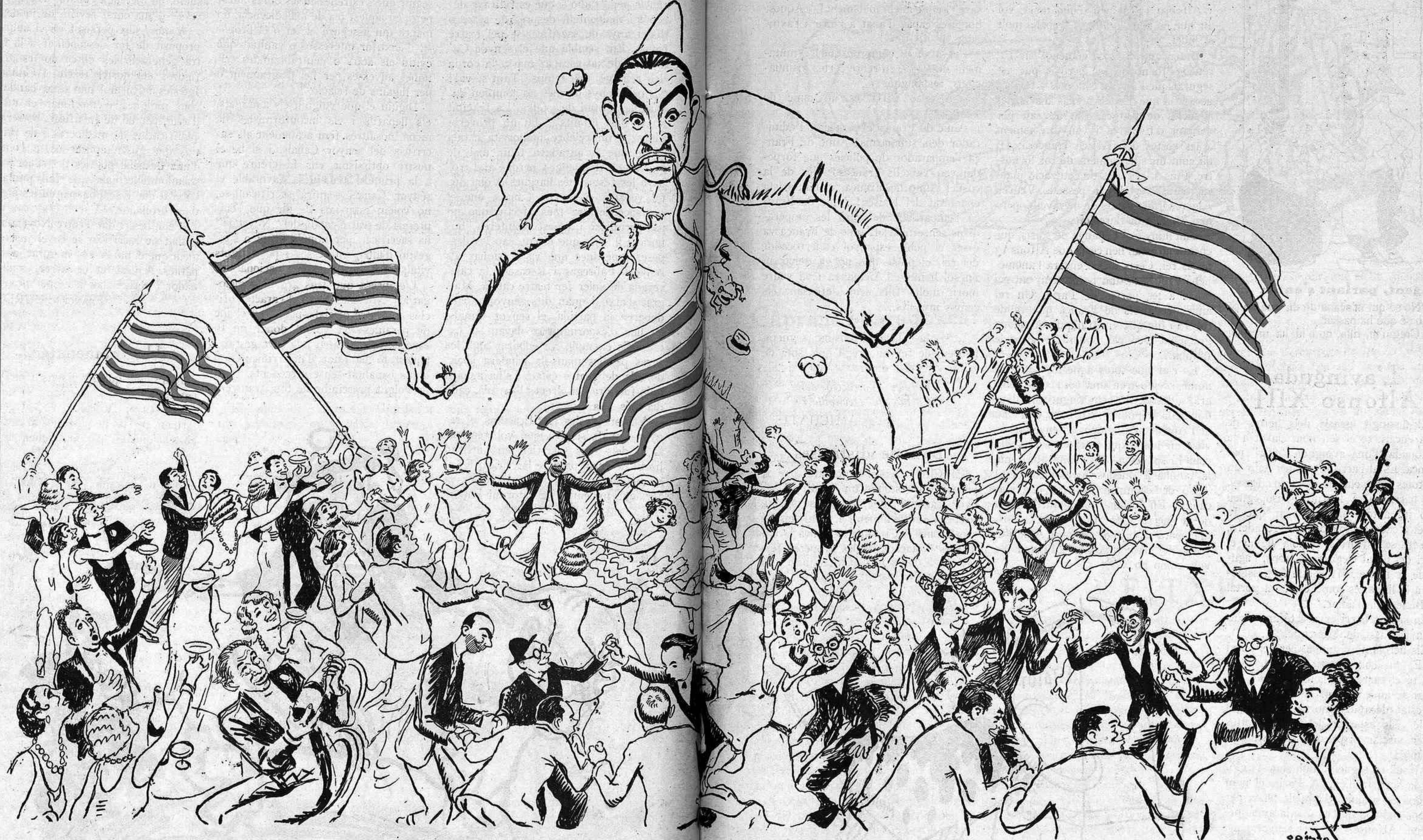
Sembla que serà elegit president el germà de l'alcalde, per la senzilla raó d'ésser Abstemi a més a més d'Aiguader.

Del discurs d'En Maura

—Joan Espanyol. Així, no anirem en lloc. «Divide, y vencerás.»

El discurs d'En Maura

Parlant contra Catalunya ha unit a tots els catalans

La gent, parlant s'entén

—No sé qui m'acaba de dir que no sé on no sé què ha passat.

—Cregui'm, filla, no n'hi ha un pam de net.

L'avinguda Alfonso XIII

El distingit assassí dels herois de Jaca encara té el seu nom clavat a la cantonada d'una avinguda "chic" parisenc. Es al barri on somien tenir un pis totes les meuques de preu: Passy. Un barri on, a les nits, ensopegueu amb un automòbil particular que fa l'ullet a cada cantonada. El Trocadero, amb les seves torres, sembla vigilar el barri del pecat elegant. Al fons, l'agulla de la Torre Eiffel, que fa pessigolles a la lluna, és com l'estel del portal de Betlem de l'amor.

En aquest barri encara té una avinguda, l'assassí de Montjuïc.

I els herois no el tenen, però el botxí sí. Es un contrasentit, per una vila que té el carrer de la Convenció, honorar-se amb el nom d'un ex-rei que ha estat decapitat moralment per un poble. Els esperits dels sans-culottes deuen xisclar en passar per davant de la làpida.

Alfons 13 segueix, amb aquesta glòria, la seva tradició. A París, el nom Alfons és sinònim d'aquella pasta per a sopa italiana que es menja amb formatge. Alfonsos són els senyors que no són senyors i que no tenen altra feina que parar la mà; aquells que viuen per la "pinta"; aquells que troben el llit rescalfat; aquells que lloquen la seva honra com un cotxe, ciutadans de cafè i aspirants a presidi

Alfonso 13, té la glòria d'anar al peu de les targes de totes les dones parisenses que tenen un amic de postín

Alfonso 13, al peu d'una tarja, vol dir que en aquella adreça treballa molt el bidet.

• Duen que l'Àfrica comença als Pirineus. Jo no ho sé; però sí puc assegurar que l'Àfrica està més a la vora de París que Espanya. Els diaris, les agències de viatges, fan un salt per damunt d'Espanya i van directament a les costes de l'Àfrica francesa. Hi ha com un silenciament de tot lo nostre. Fins a les notes de cotització manca moltes vegades la pesseta. Veureu Alger, Oran, ciutats de meravella, però mai Madrid ni Barcelona.

Tan lluny és l'Espanya de París, que encara no estan ben certs que Alfons 13 no és rei. Certs diaris encara l'anomenen: "roi". Fa tan bonic tenir un rei hoste a les portes de París. Un rei amic dels títols de França que va de cacera i diu que viu tranquil, que dona gràcies a Déu per poder fer vida de família...

Es clar que totes aquestes petiteses només demostren una cosa: que, fins ara, a París, no hem tingut ambaixador de la República. Fins ara, al Palau de l'Ambaixada, teníem el senyor Danvila, un home que parlava el castellà com l'Espaventa. Un home que tenia la família a Buenos Aires i em deia: "Eso del champan viejo es una manana... En Reims ya no queda nada de la guerra... Jo fui a comprar postales para mi hijo que està en América, y eso le place mucho... Mañana me voy, como no..."

En parlar, jo em mirava la seva camisa blava i cursi, els seus punys blaus, els seus ulls de gaucho, i sentia la seva cadència tanguera i pensava: ai que anem malament!... Aquest home és capaç d'anar a viure a l'avinguda de l'Alfons!

Per això es comprèn que l'Ajuntament de París, en rebre certes insinuacions, respongués:

—Alfonso XIII és un amic de França!

Amic de França el protector i admirador dels submarins! Amic de França l'emparador de policies que torpedejaven vaixells francesos des de la costa! Amic de França, el militarista enamorat del Kaiser! Amic de França l'emparador de totes les emperadrius sense tron! L'amic de França va ésser el poble espanyol enderrocador del rei, el poble que no va donar ni un sol home a l'Alemanya i va veure morir molts fills seus defensant els camps invadits...

* * *

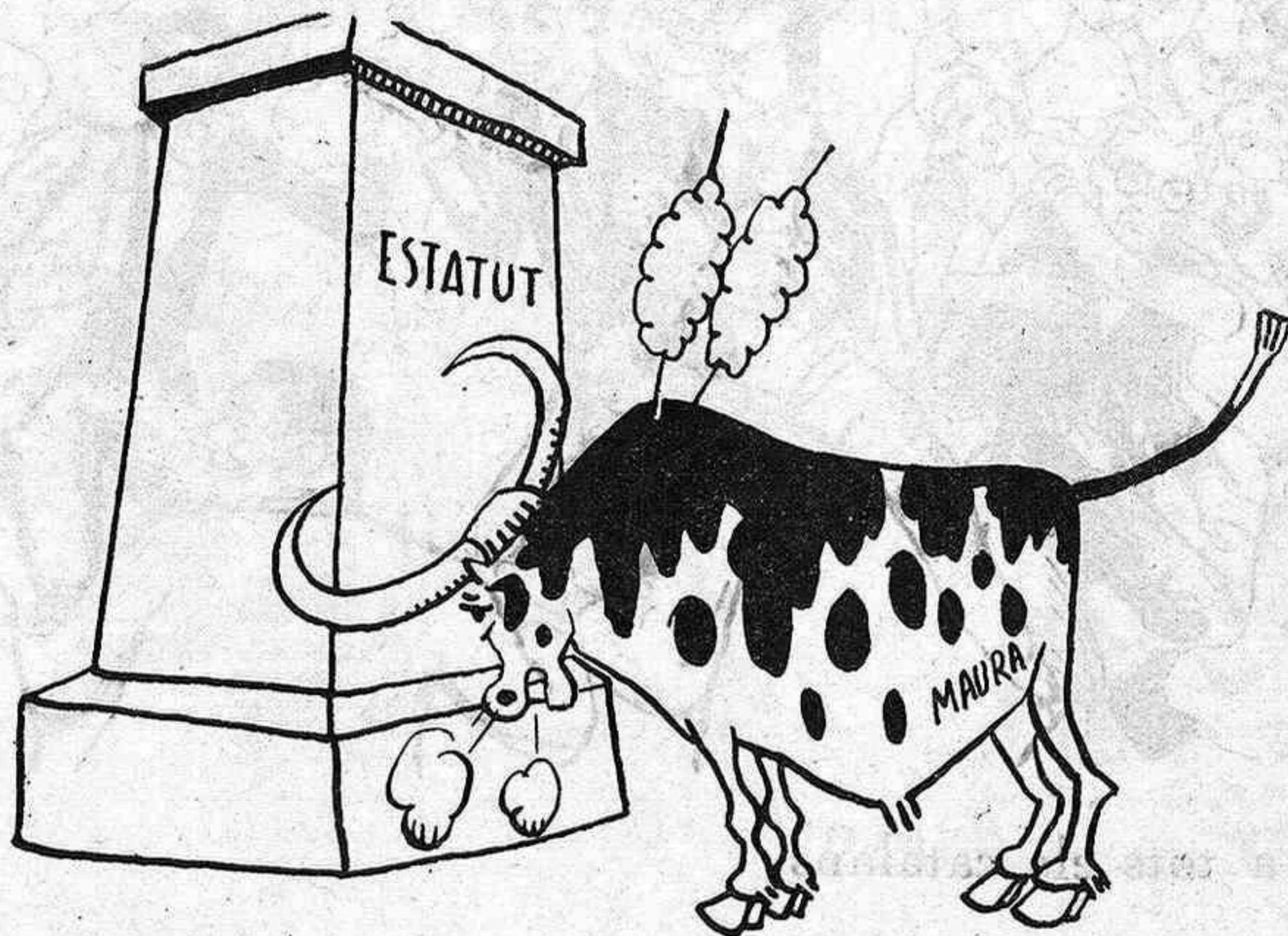
...Si la placa alfonsina segueix, haurem de fer un afegit que, sota de Alfonso XIII, digui:

*Croupier i atracció del
Casino de Deauville.*

AMICHATIS

Ball de disfresses

El Círcol Artístic prepara per al proper Carnestoltes un "Ball del senyor Canons", que, segons se'ns diu, serà un esdeveniment, i, com ens té acostumats el Círcol, constituirà la nota més destacada de les properes festes.

Un Miura que no ens fa por

—Ja pots vestir, que no hi ha res a fer.

Entre "maletas" (1)

(1) *Ventosa i Cambó.* — Ja el tens preparat; atansa-t'hi sense por, que és un «manso»

Capricis i paradoxes

ELS GUÀRDIES CASTISSOS

Sembla que això dels guàrdies castissos, dels guàrdies que tiren floretes a les noies o que se'ls decanten per dir-los algunes paraules a l'orella, hagi d'ésser només que una cosa de sainet popular o de sarsuela. Una cosa que no pugui anar sinó amb música, o, millor encara, una invenció pintoresca d'un d'aquests anglesos que vénen a Espanya només que per veure les curses de braus o les processons de Sevilla. És, no obstant, una realitat, i una realitat barcelonina. En ple carrer, en plena Rambla, hem vist algun guàrdia que comet aquesta indiscreció, aquesta manca de respecte.

No sé si aquests guàrdies, a Madrid, en ple carrer d'Alcalà, trobaran un ambient propici. L'aspecte de Madrid és prou europeu perquè, com no sigui als barris baixos, aquestes romanelles de l'Espanya flamenca no hi facin bon efecte. Però, en fi; és qüestió dels madrilenys, i no nostra, el decidir ho. I si ells creuen que això dels guàrdies castissos, dels guàrdies propis d'una espanyolada o d'una novella de Carco o de Monterlhant és una cosa bonica i civil, que se'ls quedin.

A nosaltres ens sembla que la missió del guàrdia és precisament tota la contrària que la de dir impertinències a les noies. És més aviat la de fer-les respectar i àdhuc de detenir, si cal, els impertinents que les molestin. Però, ¿com podrà complir amb aquest deure elemental el guàrdia que precisament

és el primer a cometre una tal manca de respecte? Fins pot donar-se el cas que la dona que se li acosti per demanar-li protecció sigui rebuda per ell amb insinuacions poc honestes.

Moltes coses han canviat dels guàrdies, en pocs anys. Han canviat els uniformes. Ha canviat l'aspecte. Ja no es veuen aquells guàrdies decandits, amb la tatxa als llavis, amb cara de vici o de misèria. Alguns són ben plantats, vigorosos. Fan la competència, per llur aspecte, als que veiem aparèixer en els films americans.

Però caldria que s'americanitzessin també una mica d'esperit, i que aprenguessin a mirar les dones amb una im-

passibilitat absoluta. Tant si han nascut al barri de Sevilla com a la "calle de las Sièrpes", caldria que es fessin càrrec que els carrers de Barcelona no són els decorats de sap sarsuela amb música de Chapí, i que no ens sembla bé tampoc de convertir-les en un sainet d'Arniches. Si no ho saben, caldria que els seus caps els ho ensenyessin.

Per flamenquisme, els ciutadans de Barcelona ja en tenim prou amb el dels Cafè-concerts. No ens cal que els guàrdies de seguretat o d'assalt ens en facin un número més.

DOMÈNEC GUANSÉ

FITXES

CONFIDÈNCIES. Una vegada, en els meus 18 anys, vaig escriure poesia xinesa. Temps després, en llegir unes traduccions angleses d'autèntica poesia xinesa, vaig poder constatar que en les meves "xineries" hi havia més "xinisme" que en la poesia xinesa autèntica: bambús; laques; dragons; crisantemes; fanalets; djoros (cortesanes); samurais; cirerers florits; Isnari, el déu guineu, geni dels arrossers.

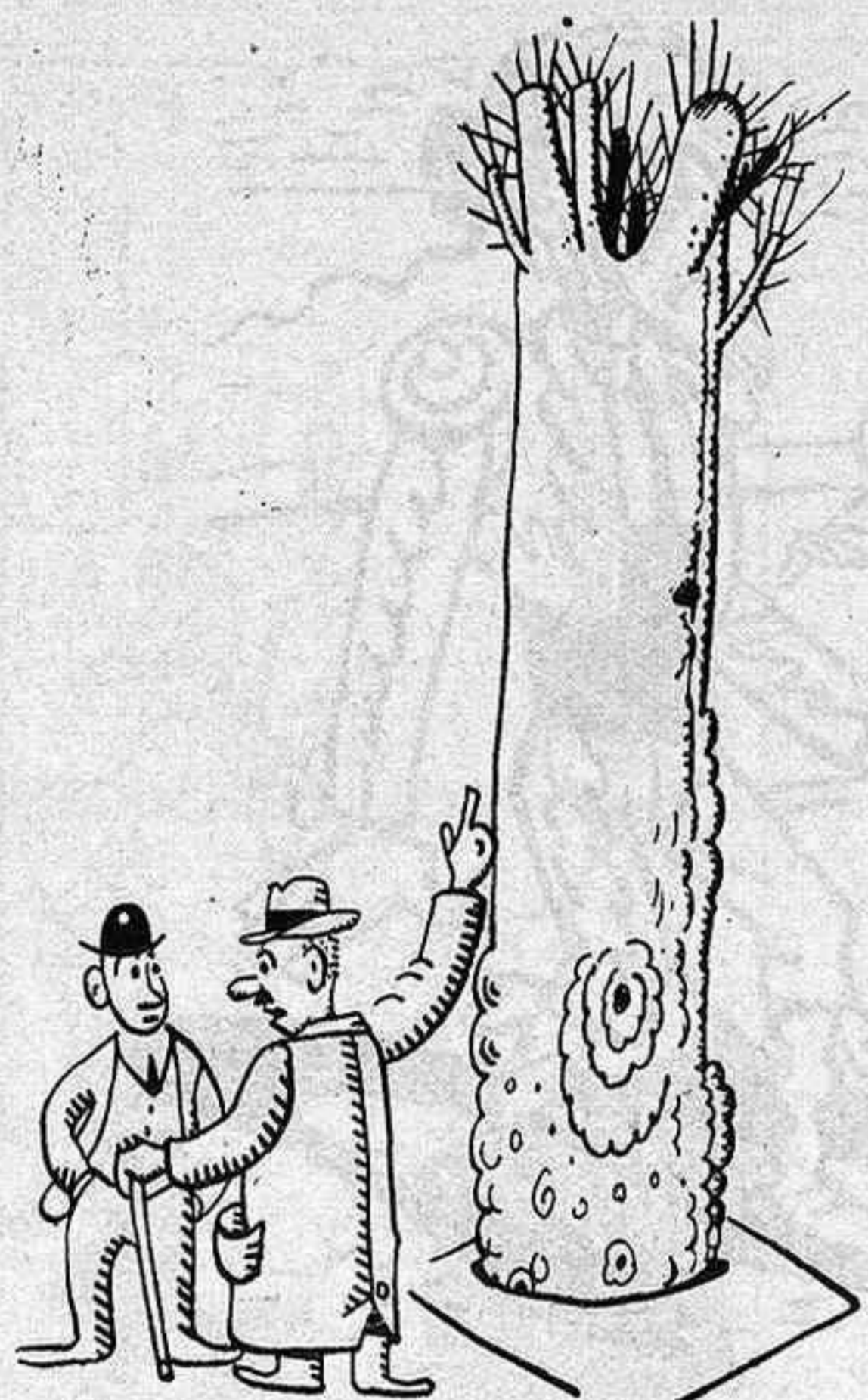
El que em passà a mi amb Xina passa gairebé a tots els escriptors de fora la Península que fan espanyolisme. Adhuc a autors tan d'enquesta com Pierre Hamp. El pamflet sobre "S. M. R. Philippe, Duc D'Orléans", del gran autor de "Marée Fraîche", n'és una mostra. Ambient sevillà! Hi surt tot el que pot fer sevillanisme: navalles d'Albacete;

taronges; palmeres; gitanes; caleses; castanyoles; fandanguillos; braus; mantellines i tipus com el de Madama Rontan, francesa ja espanyolitzada, resum de l'ambient.

Diu Pierre Hamp: "Madama Rontan ha sojornat molt temps en Espanya i n'ha adquirit les creences religioses i un gust extraordinari a la brutícia. Ja no toca altra aigua que la beneïda, i encara amb la punta dels dits".

Puc deixar escrit, gairebé sense remordiments de consciència, que l'espanyolisme de Pierre Hamp va tan enllà com el meu xinisme dels 18 anys!

LLUÍS FONT. Fotògraf. Exposa en les Galeries Laietanes. No té per ideal fer confondre una fotografia amb un dibuix al carbó. No res de barrejar pintu-

—Has vist com espurquen els arbres?
—Altres coses, haurien d'esporgar.

ra a la fotografia ni d'empastifar un clixé amb unes quantes ziga-zagues de llapis. L'estètica de Lluís Font s'emparenta amb la del dibuixant, o amb la del pintor, per la recerca de les poses en els models. D'aquesta estètica en treu Lluís Font resultats fotogràfics inèdits i extraordinaris. ¿Es pot blasmar que, tot fent fotografia, es pensi, per exemple, en Velàzquez?

La fotografia de Lluís Font té per puntals una cultura i una sensibilitat. ¿Hi ha qui creu "encara" que la sensibilitat i el gust poden anar separats de la literatura, sigui de la literatura que sigui: però de la literatura?

ELS PARDALS DE LA RAMBLA.

Un poeta.—Els nostres plàtans s'han ja vestit d'hivern. Guaiteu-los plens de fulles de ploma!

Un que passa.—Dues. Tres... I tant com costa de treure'n el rastrel

L'HABILITAT. En la tragèdia de Marlowe, "Eduard II", hi trobem un exemplar, portat al màxim, d'una de les condicions més preuades en els polítics. Tant en els polítics del 1327 com en els d'ara: l'habilitat.

La reina i el Bisbe de Hereford volen la mort del rei Eduard II, presoner en una vella torre de Holidown. Com, sense deixar rastre ni agafar compromís, podran donar al carceller l'ordre d'occir el rei?

S'endevina, sense ulls de linx, que el pare i l'executor de l'ordre fou S. S. I. el Bisbe de Hereford, paternitat i execució ben episcopalment polítiques. S. S. I. seria un Bisbe humanista i un polític de tremp, molta llestesa de guineu i molta

suavitat de gest acostumat a la benedicció perenne.

Deia l'ordre: "Eduardum occidere nolite timere bonum est"; pot llegir-se: "No mateu a Eduard, és bo no temeu res". Però també es pot llegir: "Mateu a Eduard, no és bo témer res".

Negarà ningú que és just i lògic que qui té la sort de posseir qualitats polítiques tan eminents, que qui és tan magnífic Bisbe, deu ocupar un dels primers llocs dels Estats?

Dol, però, que l'escola dels hàbils hagi fugit de la casta dels humanistes erudits, i de les S. S. I. I. cortesanes, per a passar a ésser patrimoni d'un qualsevol polític, àdhuc d'un qualsevol polític dels que es motegen de democràtics. Comparat amb l'altre, aquest polític té els desavantatges de no saber llatí, d'ésser matusser, de no tenir alçada per a passar a la tragèdia o a la història, i de no poder deixar en una sentència, o en una ordre de mort, regust de guants morats i de bàcul feixuc de maragdes.

CONSELL D'AMIC. "Cal posar-se a to. Es un consell. Poseu-vos a to amb el diari o periòdic on escriviu".

¿Voleu dir que el Teatre Català no agonitza per l'afany que han tingut els seus dirigents de posar-se a to?

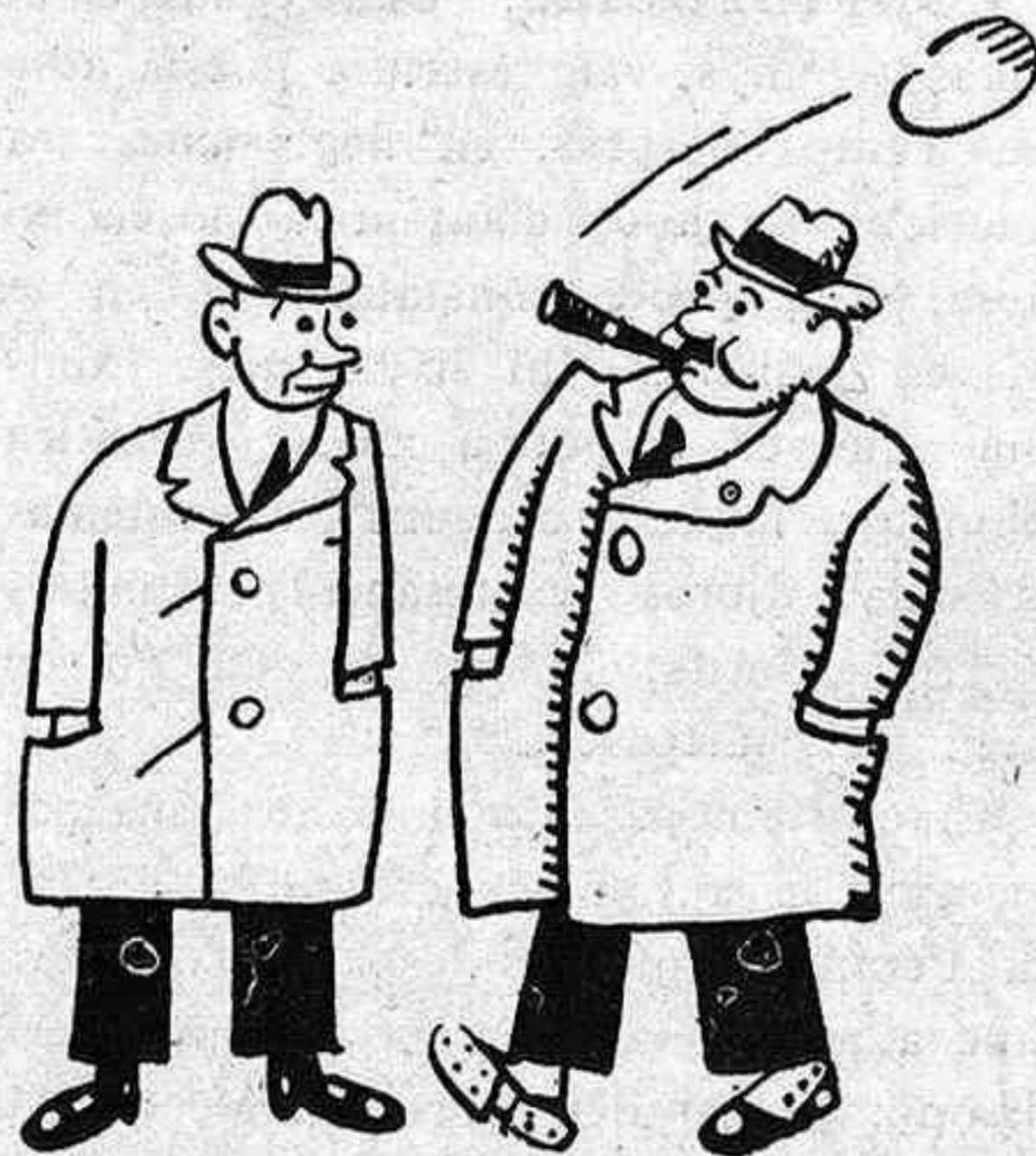
¿Voleu dir que els nostres diaris, traient-ne l'udolar polític, no són un bon xic eixorcs, cultural i socialment, per l'afany de posar-se a to?

¿Voleu dir que el nostre art i la nostra literatura no es ressenten de l'afany de posar-se a to?

¿A to amb qui?

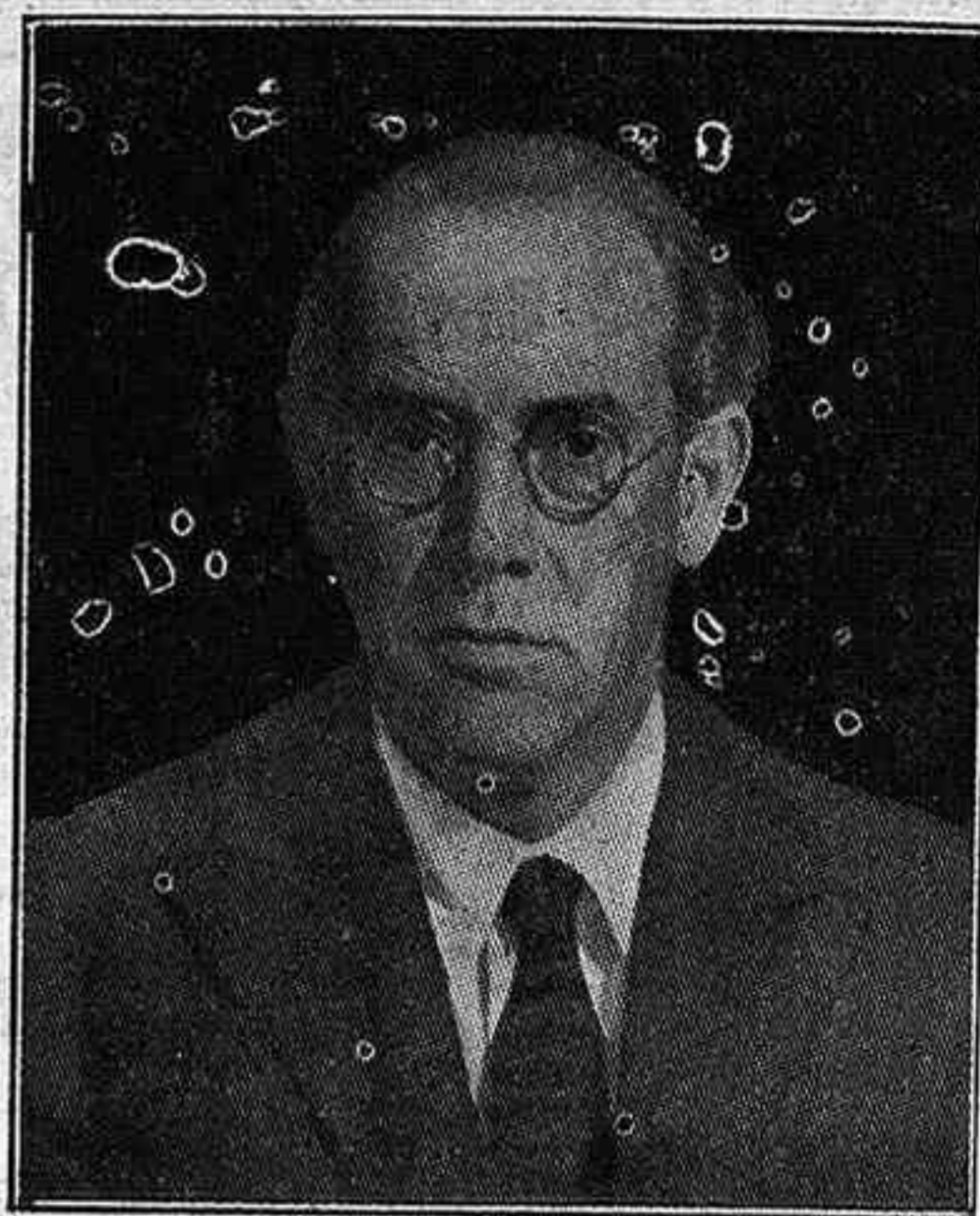
En posar-se a to amb el públic, ¿no s'enganya un mateix creient-se que el to del públic és el baix to propi?

RAMON VINYES

—Ja us ho passeu bé, els regidors.
—D'alguna cosa ens havia de servir, l'haver fet la revolució...

Homenatge a Prudenci Bertrana

El vinent diumenge, dia 24, a dos quarts de dues de la tarda, es celebrarà, al Restaurant del Parc de la Ciutadella, un dinar a honor del gran prosista Prudenci Bertrana. El motiu és per festejar el nou triomf obtingut per l'illustre escriptor amb la seva novella "L'hereu", guanyadora del Premi Crexells 1931. La intenció de l'homenatge és, però, més àmplia. No es tracta de glorificar un moment brillant de la vida d'un escriptor, sinó la totalitat de la seva obra robusta i admirable, sense alts i baixos, que honora Catalunya amb el prestigi de les coses perfectes. Sense "L'hereu" i sense el Premi Crexells. Prudenci Bertrana es mereixia l'homenatge. Si hagués produït solament "L'hereu", també estàvem obligats a demostrar la nostra gratitud a l'eximí novel·lista. Això vol dir que homenatgem a Prudenci Bertrana per ço que havia escrit abans de "L'hereu", per "L'hereu" i per ço que escriurà d'ací endavant. Per molts anys! L'ESQUELLA DE LA TORRATXA s'adhereix de tot cor a la festa

Festivals Aurigemma

S'estan ultimant els preparatius per a donar a conèixer el Programa dels Festivals Aurigemma, que, segons costum, es celebraran en la platea del Teatre Novetats durant el proper Carnaval, dels quals n'és digne pròleg el famós Certamen Infantil de Vestits de la tarda del Dijous Gras.

Seguint la tradició que els Festivals Aurigemma constitueixen la nota màxima del Carnaval barcelonès, per ésser els que llencen i adapten totes les característiques mundials de novetat, preparen per l'any present uns esdeveniments els detalls dels quals es faran públics aviat.

BARCELONA

“Los Andrajos de la Púrpura”, de Jacinto Benavente.

Un defecte de l'obra. La seva novel·lació. Diuen que es tracta de la vida de la Duse i de D'Annunzio. Així és. En “Il Fuoco”, de D'Annunzio, trobem la Duse d'Ell i el trobem a Ell. Benavente ha volgut fer un altre “Il Fuoco”, portador de la veu d'Ella. El mèrit és que, amb Ella, ens les ha fet veure un xic a totes. El desmèrit és que el que ens interessava de la Duse és precisament ço que no fou generalitat i que Benavente no ens ha sabut fer veure. Descomptem l'anècdota.

“Los Andrajos de la Púrpura” són la part oposada del tizianesc Stelio Efrena. Amb aquests parracs s'embolcalla un cor de dona, direm millor si diem un cor femení. I el cor femení es plany i divaga emprant, per als seus planys i les seves divagacions, la prosa de l'autor de “Intereses Creados”, molt més seca i ascètica que la prosa de D'Annunzio. Això sí; en “Los Andrajos de la Púrpura”, no menys abundosa ni menys excitant.

L'obra fou escrita per al lluïment de Maria Palou, i aquest fet, que gairebé sempre és un defecte, en aquest cas és una qualitat excepcional. Maria Palou ens hi diu molt més l'ànima probable de la Duse que els comentaris i les plasticitats de la biografia novel·lada benaventiana. Magnífica i ben abillada actriu en aquest paper d'actriu!

NOU

“Paganini”, de Franz Lehar, “mestre insigne”.

Música de terrassa estiuenca: xarop amb aigua. Una “vedette” que fa de bon veure: Enriqueta Serrano. Un tenor amb veu simpàtica: Vicens Simó. Una representació bona. I un ventet d'avorriment que va filtrant-se per tota l'obra i que culmina en un badall que dura tot un acte: el tercer.

Oh preuats bons temps de l'opereta vienesa i de Franz Lehar, “mestre insigne”! Encara es portaven colls planxats, de reflex somort, i es bevia lluna en copa de xampany. Ara la bevem en cànter, o la repudiem per donar-nos a la cervesa barrejada amb pebre: darrera moda bàltica.

OLIMPIA - CIRC

Els “Fearis Fliers”. Trapezistes. Harmonia de colors, blanc, blau argent. Harmonia de moviments i de línies. Els cossos presenten plàstiques inèdites i tenen lleugereses bellament gracioses. No és vol el seu: és salt sempre, salt amb corbes d'una bella geometria. En el vol no sentiu el perill: en el salt, sí. Però els Fearis Fliers us donen en el trapezi una sensació nova: la de que són uns trapezistes que, per la gràcia, han allunyat el perill. Ni en l'espectacular salt a ulls tapats sentiu aquella angoixa a la boca del cor que ofega l'encís dels ulls bens oberts. Han tret de l'espectacle del trapezi la morbositat de l'encís del poder veure morir, per a entronitzar-hi l'harmonia, l'agilitat, la plàstica, la visió d'uns cossos ben fets.

Satsuma, Toki, Cia. Una “troupe” de japonesos on hi ha un sol japonès. Creiem que el japonès que hi ha és el que es diu Satsuma. Ajagut aquest damunt la “trinka”, juga amb una ombrella de color groc de fulla — color just —, amb una agilitat que astora. Hi juga amb els dits dels peus i amb els dits de les mans. L'ombrella giravolta, s'obre, es tanca, roda, s'equilibra, rellisca, s'atura, salta, fuig, torna, es balanceja, es gronxa, corre, s'immobilitza. Satsuma, l'oriental que tan bé jongla, ens ha fet pensar, malgrat les diferències de nacionalitat, en els diplomàtics xinesos de l'obra de Malraux, “Les Conquerants”. I que no es digui que portem a l'espectacle de circ intoxicacions literàries.

L'“Associació de Mestres de Moràvia” en el Circ. Per les melodies nacionals dels seus cants, i per les evocacions de poble i de pairalisme que ens portaven, ens va semblar que en la pista de l'Olympia hi anaven creixent herba tendra i margaridoies blanc-rosades. I que la llum dels arcs voltaics del circ s'escazellava esbulladissa com les branques dels salzes.

Els 7 Racsos. Saltadors a la bàscula. Salts audaciosos. Conjunt vistent. Hi ha uns petits voltadors que saben brunzir fins a l'extrem de permetre-us apagar, veient-los, el desplaent xim-xim que la música que els acompanya us porta a les orelles.

WORK

ES DIU...

Que el popular actor Jaume Borràs ha estat contractat per Amèrica amb un sou fabulós.

El felicitem i sentim que no s'emporti En Cervera i En Guixé.

* * *

Que En Pablito Gorgé forma companyia pel seu compte.

La companyia ja la té formada; es compon solament de la seva família.

* * *

Que l'empresari Castells intenta fer algun negociet.

Al tanto, que amb aquest senyor sempre són empresa de cerals els còmics i els fondistes.

* * *

Que al Talia la companyia del Novedades fa un grandios negoci amb l'obra de l'Artís.

Reina santa, si aviat hi veurem el cartell verd.

* * *

Que el “Paganini” ha estat un èxit de dissabte i diumenge.

Al públic no se l'enganya tan fàcilment; el públic sap molt més que molts “paganinis” (llegeixi's cavalls blancs).

* * *

Que el Teatre on actuarà la Visita López és el Talia.

No, senyors, no; que és l'Apolo

* * *

Que el Mestre Roselló, ha acabat de musicar una obra d'un company nostre i que s'estrenarà tot seguit.

Els desitgem un grandios èxit.

* * *

Que el Cómico és el teatre que fa les temporades més brillants.

Es veritat; sols hi ha que veure el gran Giró.

BRIK

En Vachier.—Mentre jo vagi amb auto, ja poden cridar, els que van a peu.

ESQUELLOTS

A l'Assemblea de la Generalitat, el cònseller de finances, senyor Giralt, va demanar als diputats que hom oblidés els pecadors...

Sense fer penitència?

✱

Cada dia es veuen més pobres pels carrers de Barcelona, homes famolencs, esparracats, sense llar ni aixopluc de cap mena.

Vora d'ells, per davant els seus ulls, desfila el luxe de la gran ciutat: gent ben nodrida i confortable, automòbils magnífics...

La caritat, la caritat oficial sobretot, no es veu enlloc. I a l'Ajuntament, mentrestant, hi ha un batlle i uns regidors disposats a fer olla per qualsevol futesa...

Caritat, senyors, caritat per aquests pobres desvalguts que no cobren sous ni emoluments de cap mena...

L'espectacle és vergonyant, depriment, tristíssim—sobretot quan, com ara, són amos de la ciutat uns homes que han promès donar al poble allò que pertany al poble.

✱

Les Juntes administratives dels Hospitals es queixen de la trista situació en què es troben, i anuncien la probabilitat d'haver de suprimir llits. La indirecta va

contra la República, puix els senyors potentats han estat prou amatents a retirar subvencions i tancar l'aixeta de la caritat que feien rajar de gota en gota, no per amor a la humanitat que sofreix, sinó per por d'un càstig a l'altre món. L'adveniment de la República ha produït una vaga de sentiments caritatius. Cal que les institucions republicanes emparin el poble desvalgut bo i cercant els mitjans en siguin. Si no hi ha caritat, deu exigir-se una restitució.

✱

El senyor Ventosa i Calvell, contrafigura espiritual i monetària del senyor Cambó, no té idea del sentit del ridícul ni fa cabal de l'oportunitat, ell tan oportunista!

De Madrid estant s'ha atrevit a parlar-nos dels fracassos de la República i s'ha ofert com un endegador expert i aciençat. El senyor Ventosa té una "frescura" que encostipa. Ell, fou la darrera falca de la monarquia, i ell és qui ens lliurava lligats de peus i mans a la voracitat de la plutocràcia nordamericana. Ell, quan la monarquia trontollava, encara es creia que la República era un somni de quatre ximpls.

L'ara vol alligonar-nos? Ni com a savi ni a com a profeta, no ens serveix per res.

Hi ha una escola municipal que es diu "La Farigola".

Hi ha una mestressa que fa l'elogi de la guàrdia civil als infants, i els explica, a caprici seu, els fets de Castilblanco.

Hi ha, a l'Ajuntament, una Comissió de Cultura.

Senyor Comas, a veure què hem de fer!

✱

Això dels taxis cada dia està més malament. Això dels taxis no rutlla. I tractant-se de taxis, hauria de rutllar.

El senyor Vachier, vingi a parlar dels taxis, i la qüestió dels taxis vingi embolicar-se.

Si el senyor Vachier ho deixés córrer, voleu dir que no s'arranjaria més aviat?

✱

Es parla, en una reunió, dels nois que fan un periodiquet festiu que sembla que té molt èxit entre la burgesia que ara fa vint anys llegia el "Cu-cut!".

—I són d'"Acció Catalana", aquests nois?

—No; ells diuen que no...

—Doncs, són de la "Lliga"?

—Tampoc.

—Deuen ésser extremistes de l'Esquerra...

—No; no ho són pas.

—I doncs, de quin partit són?

—Ja li diré: són andrògins, sap?

Imp. "L'Esquella". -- Om, 8, Barcelona

CARTELERERA

TEATRE CATALA ROMEA

COMPANIA VILA-DAVÍ

Avui, divendres, nit, a un quart d'onze: Quarta representació de l'obra còmica de Lambert Escaler,

FLORS I PAPALLONES

Es despatxa a Comptaduria i als Centres de Localitats

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384
Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques

Cabaret de 1 a 4 matinada

ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil i espectacles moderns de JOSEP SANTPERE

Avui, divendres, nit: Segona representació del vodevil sonor

LA REINA HA REL·LISCAT

Llibre d'ALFONS ROURE Música de J. M. TORRENTS
Presentació de l'eminent tenor MATEU P. GUITART

TEATRE VICTORIA

GRAN COMPANIA TITULAR

Avui, divendres, nit, i totes les nits, l'èxit de l'any,

SI VAS A CALATAYUD

Protagonista: ROGELI BALDRICH

Despatx a la guixeta del Teatre i Centres de Localitats

TEATRE COMIC

GRAN COMPANIA DE REVISTES

Avui, divendres, nit, i totes les nits:

LAS LEANDRAS

El teatre és dotat de calefacció central

FEROXYL

Especific de l'**ASTENIA GENTAL (IMPOTENCIA)**

(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt eficaç per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-médulo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluriglandular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECIBIR LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

**DICCIONARI Català-Castellà
Castellà-Català**

Per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 pessetes

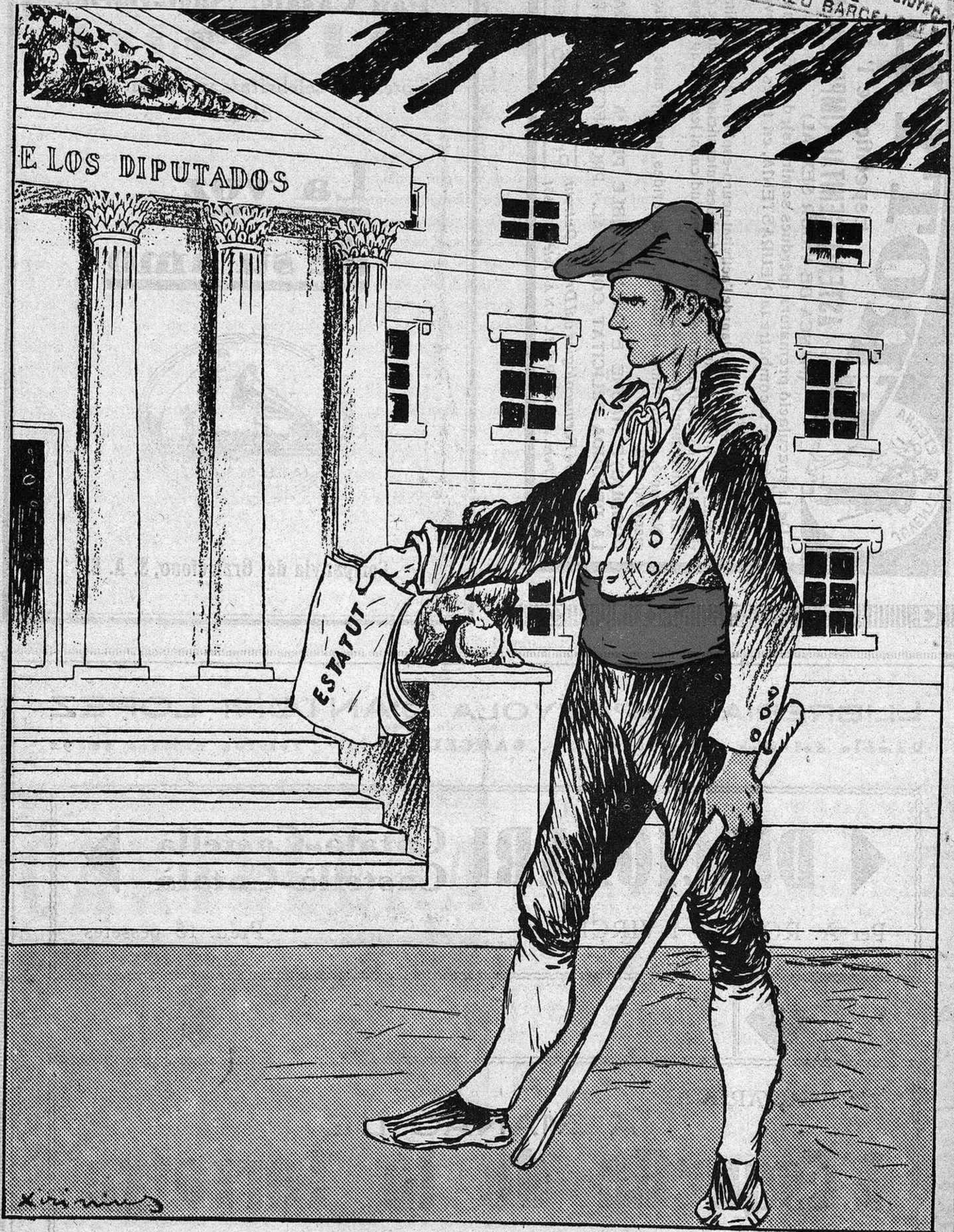
EN PREPARACIÓ

ALMANAC DE

L'Esquella de la Torraixa

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de porta. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes

PERTENECEZ A LA BIBLIOTECA DEL ATENEO BARCELONÉS

L' hora de l' Estatut de Catalunya

—Ha vençut la lletra; vinc a cobrar-la.